

SVOBODNA SLOVENIJA

ANO (LETO) XXVIII (22)

No. (Štev.) 23

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

5. 6. 1969

Córdoba

Argentina je v zadnjih tednih doživela prvi resen, in zato krvavi poskus komunistične vstaje za zrušitev in uničenje obstoječih družbenih struktur, temelječih na zahodni krščanski civilizaciji.

Argentinska komunistična partija, uradna, bi lahko rekli, pri vseh stvari ni igrala vidne vloge. Stvari, ki so se dogajale v argentinskih provincijskih mestih in ki so dosegle svoj višek v Córdoba, so sprožile komunistične sile, ki imajo s staro argentinsko partijo poseben odnos.

Castrova zvrst komunizma ki sta mu ideološko in taktično vsebino dala proslula mednarodna komunista Che Guevara in Regis Debray — prvi ubit v Boliviji, drugi obojen na dosmrtno ječo prav tam — je zahtevala smrtno žrtve med argentinsko akademsko in delavsko mladino. Našim bralcem naj navedemo nekaj značilnosti kastrizma in bo jasno stopila na dan priprava vstaje z ropi bank in orožja ter končno vstaja sama.

Jedro vstaje tvori, trdi Castro, oborožena gverila. O dveh značilnostih gverile v latinski Ameriki je pisal Che Guevara v svoji knjžici „Gverilska vojna“: tole: 1) Ni vedno treba čakati, da bi se razvili vsi pogoji za začetek revolucije in 2) V nerazviti Ameriki mora biti podeželje glavno področje oboroženega boja. 3. Tretjo značilnost je dodal Regis Debray: Gverilsko žarišče je jedro revolucionarne partije, resnična predhodnica antiimperialistične in zato že socialistične revolucije.

Klasični marksizem-leninizem trdi, da je za vstajo in oborožen boj nujno potrebna najprej objektivna revolucionarna situacija, nakar se iz nje šele more razviti, kot zadnja stopnja boja za oblast, oborožena vstaja.

Kastrizem pa trdi, da je oborožen boj prva stopnja revolucije, katera bo šele ustvarila objektivno revolucionarno situacijo.

Za klasični marksizem-leninizem je oborožen boj v bistvu množični boj. Za kastrizem pa ga začne in urdi majhna skupina gverilskih bojnikov, ki se šele sčasoma lahko razširijo v ljudsko revolucionarno vojsko.

Che Guevara je v začetku trdil, da je tak boj možno voditi samo proti resnični diktaturi. Toda to gledanje sta Castro in Guevara opustila že od leta 1962 naprej. V bistvu sta se namreč oprijela pravilnega tolmačenja marksistične definicije slehernega režima v večrazredni družbi kot „diktature vladajočega razreda“, tudi če je ta režim zavil v plašč demokratskih ustanov. Zato je Che Guevara v svoji knjžici „Gverilski vojni“ napisal: „Demokratski režim skuša vedno ohranjevati svojo oblast na način in v okoliščinah, v katerih naj ne bi bilo mogoče opravičiti uporabe nasilja na veliko; zato je treba izvrševati najprej sporadične teroristične napade, jih širiti in množiti, tako da je demokratski režim prisiljen seči po obrambnih sredstvih. Ta morajo za ohranitev reda biti nasilna in s tem je režim zašel v položaj, v katerem izgleda kot prava, nasilna diktatura reakcionarnega razreda, proti kateri sta oborožen boj in vstaja nujna.“

Kastrizem proglašča Latinski Ameriki podeželje za glavno področje oboroženega boja, ne zato, ker bi bilo kmečko ali malomeščansko prebivalstvo vsled revščine revolucionarno razpoloženo. Iz dnevnika Che Guevare vemo, da se je kmečko prebivalstvo v Boliviji izogibalo sodelovanju z njegovimi gverilci in je bil prav bolivijski kmet tisti, ki je izdal gverilsko skupino. Che Guevara je zapisal: „Kmet je dejansko buržuja, ker hoče imeti lastno zemljo in obogateti s prodajo svojih pridelkov. Če gverila mobilizira kmete, jih izključno v korist socialistične revolucije, ki je pa kmet social.“

Še točneje ta načela kastrizma opisuje Regis Debray v svoji knjžici „Revolucija v revoluciji“. Med drugim piše: „Gverila je elitna skupina in ne masovna organizacija; ni defenzivna, temveč ofenzivna; je gibljiva bojna skupina, ki se bori za protimperialistično in socialistično revolucijo.“

Castrizem je izbral za svoje bojno

JUžnoAMERIŠKI KOMUNIZEM SE JE ZAROTIL PROTI ZDA

Nixonov odposlanec Nelson Rockefeller se je minulo nedeljo odločil vrniti se iz latinske Amerike v Washington ter podati ameriškemu predsedniku poročilo o svojih ugotovitvah z dosedanjega potovanja.

Po vseh državah, ki jih je obiskal, je Rockefeller našel na bučne protiameriške demonstracije študentov in delavstva, ki so jih organizirale posamezne komunistične partije odn. kastristične skupine.

Vsled groženj proti Rockefellerju je venezuelska vlada pod predsedstvom krščansko-demokratskega predsednika Caldera sporočila v Washington, naj bi Rockefeller prišel v Caracas „kdaj pozneje“, medtem ko je perujska vlada storila vsled strahu pred grožnjami demonstrantov, deloma vsled sedanjega spora, ki ga ima z ZDA glede petroleja.

Rockefeller je obtožil ekstremistične elemente znotraj in zunaj Venezuele in drugih latinsko-ameriških držav, da izkoriščajo študente in druge skupine za izgrede, s katerimi skušajo poslabšati odnose teh držav z ZDA. „Te prevratne skupine hočejo preprečiti sleherno sodelovanje med državami za-

hodne poleble,“ je izjavil Rockefeller, in dodal: „To ni volja posameznih narodov ali njihovih vlad in ZDA ne smejo nastopati proti posameznim narodom ali njihovim vladam.“

Rockefeller je nadalje dejal, da je njegovo potovanje po Latinski Ameriki odkrilo obstoj nevarnih prevratnih elementov ter njihovih organizacij za sabotiranje normalnih, koristnih odnosov med posameznimi ameriški republikami. „Moj obisk jih je prisilil, da so prišli na površje in verjetno bodo sami ugotovili, da so to storili prekmalu, v svojo škodo,“ je ugotavljal Rockefeller.

Pred vrnitvijo v ZDA s svoje druge potovalne etape po južnoameriških državah, je Rockefeller obiskal Kolumbio in Ekvador, kjer je doživel silovite protiameriške izgrede, ter Bolivijo, kjer je ostal na letališču v La Paz tri ure, ne da bi se od tam odpeljal v prestolnico. Iz Bolivije se je Rockefeller vrnil v Washington.

Na svoji tretji potovalni etapi ima Rockefeller namen obiskati Chile ter Brazil, Uruguay in Argentino; v četrti etapi pa karibsko področje.

Še dodatne volitve v Franciji

Na volitvah minulo nedeljo v Franciji, sta izšla kot najmočnejša predsedniška kandidata, ki se bosta dokončno pomerila za predsedniški položaj, gaullistični kandidat Pompidou in sedanji začasni državni predsednik krščanski demokrat Poher.

Nedeljskih volitev se je udeležilo 22.808.669 volilcev, se pravi 77,58% vpisanih volilcev. Ti so oddali svoje glasove takole: za Pompidouja 44,46%, za Poherja 23,31%, za komunista Duclosa 21,08%, za socialističnega Defferreja 5,01% in ostale odstotke za druge manjše kandidate. Glasovanja se je vzdržalo 22,42% volilcev.

Pričakovali so, da bosta kot zadnja kandidata izšla iz nedeljskih volitev Pompidou in Poher, ni pa nihče pričakoval, da bo komunist Duclos dobil tako veliko število glasov, kakor tudi ne, da bo socialist Defferre, znani marsejski župan, potegnil za seboj tako borno skupino volilcev.

Gaullistična stranka je predlagala Poherju, naj umakne svojo kandidaturu za dodatne volitve, ki bodo 15. junija, ker naj bi se Pompidou sam pomeril direktno s komunisti in jih porazil. Toda Poher je takoj v nedeljo, po izidu rezultatov volitev, objavil, da svojo kandidaturu mesta ne zapusti, ker da je dobil od volilcev mandat za to in jih ne sme razočarati.

Ker je komunistična partija sporočila svojim volilcem, da naj se na dodatnih volitvah vzdržijo glasovanja, ima po mnenju opazovalcev Pompidou največ možnosti za volilno zmago.

Bivši francoski predsednik gen. de Gaulle, je volil s poverilnico iz Irske, kjer se še vedno mudi s svojo ženo na oddihu. Ob priliki volilnih rezultatov ni dal nobene izjave.

I Z T E D N A V T E D E N

V Curacao so imeli silovite komunistične izgrede proti obstoječemu nizozemskemu kolonialnemu režimu, ki vlada na tem važnem južnoameriškem petrolejskem otočku. Iz demonstracij, ki so nastale vsled delavskih zahtev za izboljšanje življenjske ravni, so se razvili hudi poulični boji med študenti in delavci na eni ter policijo in vojsko na drugi strani. Nizozemska vlada je poslala z letali na otok 600 svojih vojakov za okrepitev tamkajšnje redne posadke, s čemer se je vrnil mir v to nizozemsko kolonijo na ameriških tleh.

Na Poljskem so bile v nedeljo, 31. t. m. splošne volitve, na katerih volilci niso imeli druge izbire, kakor komunistične kandidate. Kakor je običajno v komunističnih državah, je „za kandidate oddalo glasove 98,1% volilcev. Sa-

ljudske množice. Ta partija „jakobincev, nerazvezno združenih s proletarskimi masami,“ kakor je Lenin zapisal leta 1903, ima svoje jedro v poklicnih revolucionarjih. Partija je varuhinja marksizma, v svojem bistvu industrijsko-meščanska in zgrajena po načelih demokratskega centralizma. Sebe smatra za voditeljico proletariata, katere vodi, vzgaja in organizira delavski razred v revolucionarnem boju.

Kastrizem prevzema načelo „elite“ iz leninizma, toda nadomešča industrijsko-meščansko partijo z gverilsko skupino na podeželju. Nadalje pretrga zvezo med to skupino in proletariatom, kakor tudi zvezo med njo in teoretičnim marksizmom. Gverilska skupina je namreč oboje: politična in vojaška organizacija, ki je ni mogoče voditi iz pisarne centralnega komiteja partije niti ne podrediti v prestolnici se nahajajoči partijski centrali. Ta gverilska skupina tudi ne obstaja iz marksizma, temveč iz ljudi, katerih revolucionarna legitimacija ni njihova ideologija, temveč aktivno sodelovanje v gverilskem boju.

Menimo, da na podlagi gornjih ugotovitev h krvavim dogodkom v Córdoba in po drugih argentinskih provincijskih mestih ni potreben dodatni komentar, temveč samo odločen kirurški poseg za izrez te rakove tvorbe iz še zdravega telesa svobodne človeške družbe.

Democracia cristiana — adulterada

Desde el día 11 al 18 del pasado mes de mayo tuvo lugar en Montevideo el 3er. Congreso de la Unión Internacional de la Juventud Demócrata Cristiana, al cual asistieron delegaciones de Europa, América Latina y Asia.

En dicho Congreso pudo advertirse una vez más cuan avanzado está en América Latina el comunismo, que no pierde momento para sacar provecho de cualquier situación. En esta oportunidad fue triste el papel que desempeñó gran parte de las delegaciones latinoamericanas, donde fue clara la influencia o infiltración comunista. Hubo infinidad de hechos que no dejan lugar a dudas. Así, por ejemplo, la aseveración de un orador que la revolución y el actual régimen castrista de Cuba constituyeron para todos los pueblos subdesarrollados un ejemplo y estímulo en su lucha contra el imperialismo y el capitalismo. Otro: la completa solidaridad con el Vietcong (FLN) y su reconocimiento como expresión auténtica del pueblo vietnamita. Otro: la solidaridad con todos aquellos que dentro del partido comunista checoslovaco promueven a un mayor progresismo. En cambio se declaran abiertamente a favor de la revolución violenta, a favor de la guerrilla, y sus líderes son el Che Guevara y Camilo Torres. Proponen como solución para la crisis latinoamericana la implantación del socialismo comunitario, expresión ambigua, que por sí misma no dice nada y en cambio encubre mucho. Es evidente que todos estos conceptos eran completamente ajenos a las finalidades del Congreso, puesto que no eran cristianos, siendo en su misma base absolutamente antidemocráticos.

Fueron estos los motivos de las discrepancias entre las delegaciones latinoamericanas y algunas europeas, debido a que estas últimas se oponían terminantemente a las concepciones de los delegados latinoamericanos. Entre las delegaciones europeas, la eslovana, mantuvo su estricta posición anticomunista, recalcando en toda oportunidad la necesidad de la solidaridad acorde con los principios de una democracia cristiana auténtica.

A todo lo sucedido no podemos dejar de sentir la gran responsabilidad de hacer nuevamente una urgente llamada de alerta a todos los países latinoamericanos que buscan soluciones para sus problemas económicos y sociales. El comunismo y la revolución marxista-castrista no representa ni lejanamente una alternativa y una solución salvadora, antes bien implica la caída en un caos social mucho mayor, en un estancamiento económico y en una posición retrógrada insostenible. Estamos profundamente convencidos que las soluciones deben buscarse a niveles de la comprensión, de la doctrina social cristiana, del respeto de la persona y de los derechos humanos, pues solo sobre esas bases podrán edificarse soluciones duraderas.

Krščanska demokracija — izneverjena

Od 11. do 18. maja je v Montevideu zasedal 3. Kongres Mednarodne Unije Mladinske krščanske demokracije, na katerega so prišla zastopstva iz Evrope, Latinske Amerike in Azije.

Na tem kongresu se je znova občutilo napredovanje komunizma v Latinski Ameriki. Tokrat so igralo zelo nesrečno vlogo latinskoameriške delegacije, kjer je bil vpliv ali direktna infiltracija tako jasna, da o tem ni mogoče dvomiti.

Samo nekaj dokazov. Npr. izjava nekega delegata, da sta revolucija in sedanji Castrov režim na Kubi vzgled in vzpodbuda za vse nerazvite dežele v svoji borbi proti kapitalizmu in imperializmu. Drug primer: izjava, da se popolno solidarizirajo z Vietkongom, in da ga smatrajo za resničnega predstavnika vietnamskega ljudstva. Ali tretji primer: da se solidarizirajo z vsemi tistimi, ki v češkoslovaški komunistični partiji potrjujejo večjo liberalizacijo. Po drugi strani pa so za nasilno revolucijo, za gverilsko vojskovanje, in imajo za vodnike Che Guevara in Camilo Torresa. Predlagajo kot rešitev za socialne in gospodarske probleme Južne Amerike vzpostavitev nekega komunistarnega socializma. To je spet nova fraza, ki nič ne pove, a mnogo prikriva. Jasno je, da vsi ti koncepti sploh niso spadali na kongres, ker so bili nekrščanski in v temefju absolutno nedemokratski.

Ti so bili vzroki nesoglasja med nekaterimi evropskimi in ameriški delegacijami, ker so prve ostro nasprotovale omenjenim, in mnogim podobnim izjavam. Med evropskimi, je slovenska delegacija bila strogo protikomunističnem stališču, in je vedno poudarjala potrebo solidarnosti, temelječo na principih prave Krščanske Demokracije.

Ob teh dogodkih čutimo odgovornost, da naredimo znova nujno opozorilo vsem latinsko ameriškim narodom, ki iščejo rešitve iz svojih socialnih in ekonomskih problemov. Komunizem in komunistična revolucija še daleč niso rešitev, temveč so samo stopnja v še večji socialni kaos v gospodarski zastoji, in v, na splošno, nevzdržljivi položaj. Trdno smo prepričani, da morejo rešitve priti samo iz razumevanja iz krščanskega socialnega nauka, in iz spoštovanja osebe in človeških pravic, ki so edini temelji, ki lahko jamčijo trajne rešitve.

mo deset odstotkov volilcev — člani partije — se je poslužilo tajnosti z zavesami zastrtega prostora na vsakem volišču, medtem ko so vsi ostali oddajali svoje glasovnice javno kot dodaz, da itak nimajo izbire.

Prvi štirje ljudje, 34 letni Herbert Körner, Hedges in Gill, vsi Angleži, so s 35 polarnimi psi, štirimi sankami in dvema šotoroma v 14 mesecih na plavajočem ledu in peš prehodili Severni tečaj. Svoje tvegano potovanje so začeli v Point Barrow na Aljaski in ga zaključili na otočku Spitzbergen.

V Madridu je bila za 30 letnico konca španske revolucije, 1. junija t. l., velika vojaška parada, katere se je udeležil zmagoviti gral. Franco. Ob Francu je stal na slavnostni tribuni 31 letni španski princ Juan Carlos borbonski, za katerega menijo, da ga bo Franco imenoval za bodočega kralja Španije.

Senatorja Edwarda Kennedyja so v ameriškem senatu močno napadli senatorji Smith, Tower in Byrd, prva dva republikanca, zadnji demokrat, vsled njegove kritike vojaških operacij proti komunistom v Vietnamu. Smith je izjavil, da „nasprotuje politiki, ki jo je začel Edwardov brat John Kennedy, medtem ko je Tower obtožil Kennedyja, da propagira „naivno in nevarno politiko“. Byrd pa je vprašal senatorja,

„kako je mogoče, da nekdo iz varnega senata ali z banketa v luksuznem hotelu govori o taktiki na bojišču, ki je 9000 milj oddaljeno od ZDA?“

Nasser je sklenil zapreti pristanišče v Port Saidu in izprazniti mesto samo vsled „neprekinjene krize ob sueskem prekopu“. Nad polovico prebivalstva se je že izselilo, ostalih 200.000 ljudi pa namerava egipčanska vlada razseliti s silo, če bo treba. Razmere so toliko slabše, ker se je v mesto zateklo nad 70.000 beguncev iz drugih mest vzdolž sueškega prekopa.

Nova levičarska sudanska vlada je priznala Vzhodno Nemčijo „vsled njene opozicije proti Izraelu“. Istočasno je izdala proglas, v katerem silovito napada Izrael in zahteva odhod judovske vojske iz okupiranih področij na Sinaju.

Češkoslovaška vlada je objavila „amnestijo“ za češkoslovaške državljane, ki so „nezakonito zapustili državo“ lansko leto ob sovjetski invaziji. V inozemstvo na zahod je takrat zbežalo nad 40.000 češkoslovaških državljanov ter jih je nad 15.000 že zaprosilo za stalno naselitev v svobodnih tujih deželah. „Amnestija“ je pogojena z vrnitvijo v češkoslovaško do 15. septembra t. l. ali „legalizacijo bivanja v tujini s češkoslovaškimi poslaništv“ do istega dne.

NAŠ NARODNI VERNIH DUŠ DAN

SPOMINSKA POČASTITEV JUNAKOV V BUENOS AIRESU

Poteka že 24. leto, odkar so v prvih junijskih dneh padali naši izdani junaki kot žrtve komunistične krvoločnosti in maščevalnosti. Kakor vsako leto od junija 1946 dalje, ko se je vršila prva spominska proslava na predlog in željo Narodnega odbora za Slovenijo, jim je svobodna slovenska skupnost v Argentini tudi za to obletnico pripravila spominsko prireditev, da se pokloni njim, kakor tudi vsem, ki so na oltarju domovine padli kot žrtve druge svetovne vojne in komunistične revolucije. Tako se je preteklo nedeljo 1. junija zbrala v prostorih Slovenske hiše množica rojakov, ki so prihiteli iz vseh naselbin širom Velikega Buenos Airesa. Med njimi so bili zastopniki vseh ustanov, društev in organizacij, ter vseh domov slovenskih demokratičnih naseljencev.

Polaganje venca

Tišina je zavladala med prisotnimi, ko se je začel glas trobente, ki je pozivala k molku. Med tem so pred spomenik žrtvam, ki stoji na dvorišču Slovenske hiše, predstavniki slovenske skupnosti položili venec. Nosila sta ga mlada slovenska fanta v uniformah argentinske mornarice in vojske, ki sta bila letos kot prva izmed sinov novonasteljenih Slovencev vpoklicana v domače oborožene sile. Ob njih so stali predstavniki obeh borbarskih organizacij ter zastopniki slovenskih domov. V tiho molitev prisotnih so se razlegli glasovi žalostinke, ki jo je zapel pevski zbor Gallus pod vodstvom g. Tineta Selana. Nato je stopil pred mikrofon arh. Jure Vombergar, kulturni referent Zedinjene Slovenije, ki je z besedo povezoval posamezne točke programa.

Spominska beseda

Tedaj je stopil na govorniški oder predsednik Zedinjene Slovenije g. Božo Stariha, kot slavnostni govornik. V uvožu je ugotavljal, da se „leto za letom spominjamo na tista groze in strahu polna spomladanska meseca, ko so tisoči slovenskih mož in fantov s sme hom in pesmijo odhajali iz Vetrinje. Pa je njih smeh ugasnil in utihnila njihova pesem. Tisoči so dali življenje za lepšo in svetlejšo bodočnost slovenskega naroda. Slovenska zemlja jih je sprejela v svoje naročje; potoki krvi, ki so jo pojili med revolucijo, so jo namočili še globlje.“

Govornik se je spominjal okoliščin smrti naših rojakov ter njihovih idealov pravice in resnice. Naglašal je, da „smo se zbrali pred spomenikom, ki nam predstavlja vse njihove zapuščene grobove, raztresene širom gozdov naše domovine. Grobove, na katerih ne gore sveče, tudi jih ne krasijo krizanteme, ne klečijo matere z rožnim vencem v roki; grobove mučencev, katere skušajo sedanji oblastniki skriti pod plaščem pozabo.“

„Ti grobovi so žive priče, njih pekoča vest. Oznanjajo ljubezen in odpuščanje, a zahtevajo pravico in zadoščenje.“

V nadaljnjem govoru je omenjal smisel našega spomina nanje, ter bistvo našega poslanstva, ki je ta, „da bi bili

žive priče svetu, da bi z zgledom, dejanjem in besedo oznanjali, da je bila njihova smrt zločin organiziranega brezboštva, da je komunisten bil, je in bo največji sovražnik slovenskega naroda. Danes, ko prebivamo raztreseni po vseh kontinentih, nas naši mrtvi bratje združujejo. Čutimo njihovo bližino, nosimo s seboj v življenje njihov spomin.“

„Je pa naša dolžnost, da ga ohranimo tudi zanamcem, da bodo oni znali ceniti tisto veliko ljubezen, ki je vse žrtvovala a ničesar zahtevala.“

Opominjal je zbrane na hvaležnost, ki smo jo dolžni mrtvim. „Gotovo bi bil eden naših največjih grehov, če bi zatajili njih spomin mi, ki smo bili odkupljeni z njihovo krvjo.“ Obenem so pa oni naši priprošnjiki. Zato, „ko prosimo za njih duše, se obrnimo k njim z molitvijo in prošnjo za naš toliko preizkušeni slovenski narod. Prosimo jih za našo mladino doma, ki jo sedanjje oblasti načrtno kvarijo in materializirajo; potem za našo zdomsko mladino, da bi vedno ostala zvesta Bogu in narodu.“

Opozarjal je na nevarnost komunizma, ki se, kot pri nas pred 24 leti, hoče danes polastiti vsega sveta. Mi, ki smo prešli sveto dediščino naših mučencev, moramo biti glasniki resnice in pravice. V zvestobi krščanskim načelom moramo nadaljevati boj, kajti mi „smo seme še vedno krvavečega naroda, bili smo odkupljeni za ceno tisočih naših bratov, ne samo zato, da sami ostanemo zvesti in trdni; božja previdnost nas je poslala v tujino z nalogo, da nadaljujemo boj za ona sveta načela, za katera so naši bratje darovali, kar so imeli najdražje, svoja mlada življenja“. Nato je nadaljeval: „Trdno verujemo, da bodo nastopili časi, ko bodo Slovenci romali na njihove pozabljene grobove, katere lahko danes samo s šepetom omenjajo. Na mestih, kjer so naši bratje pretakali svojo kri, bodo stala svetišča, kjer bo ves narod častil spomin padlih junakov in opeval veličino njihove žrtve. Do tistega trenutka pa moramo biti mi, zdomski Slovenci, čuvarji teh naših svetih zakladov.“

Govornik je ponovno opozarjal na smisel naših komemoracij. „Naš narodni vernih duš dan ni samo praznik spomina in žalosti, je dan obnavljanja naše zvestobe, ki je kot naša krsna zaobljuba. In zato kličemo Vam, dragi bratje, pred tem spomenikom, ki nam predstavlja vse Vaše zapuščene grobove, raztresene širom naših slovenskih gozdov: nismo Vas pozabili! Vi mrtvi in mi živi predstavljamo eno samo fronto.“

Spominske besede je zaključil s svečano obljubo padlim: „Obljubljamo Vam, da Vaša kri ni bila zastoj prelit; še klije v nas tisti ogenj idealizma in pripravljenosti za junaška dejanja. In četudi bi nam bilo usojeno kot Izraelcem, da se ne vrnemo iz puščave, trdno verujemo, da bodo naši sinovi nosili Vaš spomin kot sveti ogenj iz roga v rod. Slava Vam!“

Po besedah g. Boža Stariha je zopet zapel pevski zbor Gallus, nakar so rojaki šli v dvorano, kjer je bil na odru že postavljen oltar.

Sv. maša za slovenske žrtve

Koncelebrirano sv. mašo so poleg direktorja slovenskih dušnih pastirjev v Argentini, msgr. Antona Oreharja, darovali še gg. župnik Matija Lamovšek, Janez Petek, CM, Jože Škerbec in Jure Rode.

Misli iz cerkvenega nagovora msgr. Antona Oreharja

Pomagajmo si! Besede sv. Pavla v prazničnem berilu: „Kako nedoumljive so njegove sodbe in neizsledna njegova pota! Zakaj: „Kdo je spoznal misel Gospodovo?“ moremo obrniti na predmet spomina današnjega dneva: Ne moremo odkriti razloga za toliko žrtve, ostala nam bo skrivnost do zrenja Boga. Moremo pa spoznati pomen dejstva in spomina: Ne praznih besed, ne suhih solza, ampak realen klic na bo sad današnjega dne: Pomagajmo si!

Mrtvi in potrebni nam kličejo: mislite na nas. Danes so z nami na živi straži prošnje in nauka. Molite za naša dobra dela vršite. — Vrh molitve je sv. maša. Za nje kot hvalna daritev Očetu za vse muke in tudi smrt. Za nje zadostilna molitev, ko prosimo usmiljenja za nje, kolikor so še potrebni, naj njihovim dušam pomagamo, nam pa da spoznati, kaj je naša naloga in moč, da jo izvršimo. Naša rešitev in rešitev bratov.

Mi sami med seboj si pomagajmo, da bomo ostali zvesti krščanski misli in nauku Cerkve, ki odklanja že po naravi brezbožni komunizem. Da se bomo resno trudili za globoko krščansko življenje, vsak osebno in vsi v družinah, da tako ohranimo krščanstvo v celi skupnosti. — Da se ne bomo postavljali za sodnike drugih, sv. Pavel pravi: Tisti, ki sodi, je Bog. Da ne bomo nikdar porabljali skupnih svetinj za svoje osebne ambicije. Da si ne bomo sebi prilastili nikdar legitimacije avtentičnega boja proti brezbožnemu komunizmu. Da ne bomo podobni brezbožnemu komunizmu, ki si je edini prisvajal pravico borbe za narodno borbo. — Previdno rabimo besede stanovitnost, ljubezen, zvestoba krščanstvu; mislimo, da so največ škode v preteklih letih naredili tisti, ki so škofu očitali pomanjkanje krščanstva ter tako na znotraj razdirali enotnost slovenske Cerkve. — Skrbimo, da se v boju proti komunizmu med seboj ne stremo in tako sami pustimo zmago brezboštva.

Pred seboj imamo tragičen zgled španske zgodovine, ko po končani revoluciji niso znali urediti svojega življenja in danes gledajo, kako mladina z duhovniki med njimi sanjari skoro po marksizmu in tako razumemo krizo, ki jo opazujemo po svetu, posebej v Latinski Ameriki, kamor so ti prišli na pomoč. — Varujemo te tragike našo mladino, tragike, ki bi se mogla zgoditi, če bi se igrali borbo pred njimi. — Danes je moment za premislek o tem, kar nas obdaja. Trenutki so odločilni za vse. Prosim v sv. maši mrtvim mir, trpečim pod komunizem stanovitnost, nam v svobodi pa — pamet.

Med sv. mašo so vsi navzoči glasno molili in prepevali mašne pesmi.

Ne bo pa odveč, če kdaj pomislimo, da nam je prav tako ali še bolj potrebna strpnost (in ljubezen) do tistih, ki nam ne stojijo nasproti, temveč ob strani. To je, ne do tistih, ki so v nasprotjem taboru, temveč do teh, ki so v našem lastnem, vendar v marsikakem pogledu drugače mislijo, sodijo in ravnaajo, kakor pa mi. Često smo celo bolj nestrpni do teh, jih težje prenašamo in njihove nazore celo strože sodimo in bolj vneto pobijamo kakor pa nazore nasprotnikov. Zlasti ljudem s totalitarno miselnostjo je neumljivo, da bi nekdo, ki je sicer v načelih ali temeljih istega mnenja z njimi, mogel imeti v nekaterih pogledih, podrobnostih ali zadevah drugačne nazore ko oni.

Vinko Brumen, Iskanja, str. 113

V Rogu ležimo pobiti

Po končani maši in kot zadnji del proslavne prireditve se je na odru Slovenske hiše odigrala scenična komemoracija „V Rogu ležimo pobiti“. Na besede Jeremija Kalina in z ozadjem projiciranih podob E. R. Remec, jo je zamislil in pripravil Nikolaj Jeločnik. Kot recitatorji so nastopili Nataša Smersujeva, Marjeta Rožanc in Maks Nose. Sodelovali so še Gregor Batagelj, Andrej Fink, Marko Fink, Janez Jelenc in člani ter članice SKAD-a, SDO in SFZ. Celotno predstavo je vodil Maks Borštnik; tehnično osebje pa so sestavljali Ljubo Derlot, Jože Dobovšek ml., arh. Jure Vombergar in Franci Willempart. Izvedba je bila v okviru Gledališkega odseka Slovenske kulturne akcije in Slovenskega gledališča iz Buenos Airesa.

Prav ta dan, prvega junija pred dvajsetimi leti, je v založbi Svobodna Slovenija izšla Jeremija Kalina „Črna maša“, katere besedilo je bilo osnova tej predstavi. Vsi navzoči so ob nje

besedah doživljali tesnobo trenutka, ko se je v nje besedah opevala tragedija slovenskega naroda ob spominu na „Tabor ubitega človeka! Sramoten žig v čelo Evropi! Tenčica črna čez lice Sloveniji! Nož skozi srce Materinje! Vetrinje!“ ob zaznamovanju dvanajstih tisočev „iz rodu Benjaminovega...“ Moj narod Zaznamovancev! Dvanajst tisoč legionarjev in domobrancev...“ V dušo je rezalo romanje matere, ki je nesla kosti svojega sina, da jih pokoplje v posvečeni zemlji; in pesem „Pojdem v Ruše...“ ob prizoru mrtvaških lobanj pobitih domobrancev. Ob zaključku pa je scenična komemoracija izpovedala vero v končno zmago, in slavo Bogu: „Te Deum Laudamus.“

Ob spominski prireditvi, katero je v predstavništvu slovenske demokratske skupnosti organiziralo društvo Zedinjena Slovenija, so vsi navzoči prešli spominski program, na katerega prednji strani je bil odtis lesoreza v počastitev praznika junakov, delo akad. slikarice Eare Remec.

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Teden oboroženega upora

Pretekli teden je prevratna situacija, katero so zanetili (hote ali nehoti) študentje iz Corrientesa, dosegla svoj višek, in sicer v Córdobi, kjer je prišlo do pravega oboroženega upora. Dogodki zadnjih tednov, ki so vsaj splošno znani tudi bralcem našega lista, so vodili v to uporno vzdušje, katerega so v celoti izrabili komunisti in nekatere druge prevratne skupine.

Po navideznem miru, s katerim se je pričel pretekli teden, so označje že v torek 27. pretresle napovedi študentovskih manifestacij in še delavske splošne stavke za petek 30. maja. Takoj v sredo je nato vlada napovedala veljavo posebnih vojaških svetov v vsej državi, ter izdala odlok, da se v razburkanih krajih sestavijo vojaška sodišča, pod katera pridejo vsi izgnedniki.

V četrtek, 29., ko je buenosaireski nadškof kardinal Caggiano v imenu vseh argentinskih škofov pozival k miru in treznemu preudarku, so se v Córdobi začeli odigravati dogodki, kakršnih ne pomnijo od leta 1956 doslej. Študentovske skupine, katere so podpirali komunistični agitatorji, so se polastile mesta ter začele pravo orgijo razdejavanja. Policija je bila spričo števila in divjaskih predrznosti tolp brez moči. Ko je položaj postajal neznosen, je gen. Sánchez Lahoz, poveljnik Tretjega Korpusa vojske, ki ima sedež v okolici Córdobe, odločil, da zasede mesto s padalskimi četami, ker je bila to edina možna pot, da se je zavarovalo prebivalstvo pred divjanjem in preden bi se položaj razširil na okolico. Ob petih popoldan so v mesto vkorakale padalske

čete ter pričele počasno in naporno delo pomiritve. Samo ta dan so časnikiarji ugotovili, da je bilo več požigov, nad sto razbitih trgovin, dve oropani orožarni, barikade na cestah, poleg tega štirje mrtvi, 25 ranjenih ter večje število zaprtih.

Vojaška oblast je v Córdobi razglasila nočno policijsko uro, katero je morala v petek še podaljšati. Ves ta čas so vojaške oddelke napadali ostrostranci, ki so bili skriti po mestnih poslopjih. V petek je vojska končno prodrla tudi v mestno četrt „Clínicas“, ki so jo imeli študentje pod svojo kontrolo praktično od prejšnjega petka. S tem se je tudi vrnil mir v to mesto. — Zanimiv podatek je to, da je bilo od 22 zajetih prevratnikov v petek v Córdobi, 10 Bolivijcev.

Ta poskus revolucije pa je terjgal mnogo žrtve ter veliko materialno škodo. Bilo je tudi veliko število ranjenih, predvsem, ker so se v teku dogodkov vmešali še delavci avtomobilske tovarne Kaiser-Renault. A z mirom v Córdobi se je vrnil mir v svojo državo.

Medtem pa je bila v petek 30. maja splošna delavska stavka, katero sta napovedali obe centralni sindikalni federaciji. Izrabili sta priliko nemirov, ker sicer stavka ne bi uspela. Tudi sicer je 36 sindikatov zanikalo nje veljavnost in proglasilo solidarnost z vlado ter voljo, da gre do dna do dela. Če je bil odstotek stavkajočih velik (90%), je predvsem zato, ker ljudje niso mogli na kraje dela, ker so odpovedala skoro vsa prevozna sredstva.

Z novim tednom pa se je vrnil red. Z njim pa upanje trajnega miru in možnosti dela v svobodi.

Več kot dovolj dokazov...

Nadaljevanje in konec intervjuja urednika revije Der Spiegel s šefom hrvaške KP Vladimirjem Bakaričem v Zagrebu.

Dvojno merilo

Glede Rankovićeve afere je urednik Der Spiegla vprašal, zakaj temu šefu Titove policije niso dali možnosti „npr. znotraj Socialistične zveze delovnega ljudstva ali znotraj Zveze komunistov naprej zagovarjati svoje stališče, kakor je to mogoče v socialističnih strankah na Zahodu?“

Bakarič je vedel povedati: „Rečem vam, da je Ranković to možnost imel. Toda sam je odločil, da se umakne. Če bi ostal, ne bi šlo za vprašanje njegovega stališča, temveč za dejstvo, da je napačno vodil Udbo. In končno mu je bilo odpuščeno.“

Urednik Der Spiegla je nato zagal: „Rankoviću je bilo odpuščeno, čeprav je bilo rečeno, da je hotel odstraniti Tita. Toda, zakaj pa je bil potem resnično nenevaren docent Mihajlov obsojen na ječo?“

„So zakoni, ki njegove delovnosti ne dovoljujejo,“ je pribil Bakarič, potrdil gornjo izjavo, da je v komunistični Jugoslaviji sleherna nekomunistična politična aktivnost prepovedana.

KP usmerja javno mnenje

Razgovor je bil v to smer silo zanimiv in kaže na nepopustljivost jugoslovanskih komunistov v svoji kontroli vsega državnega življenja.

Der Spiegel: „Kaj ostaja od demokratizacije, če pa politični nasprotniki, ki so drugačnega ali nasprotnega mnenja nimajo možnosti izražati se in se boriti za svoje ideje?“

Bakarič: „Prosim, pojdite na ulice in boste ugotovili, da ljudje toliko govorijo, kakor v Nemčiji, morda celo več.“

Der Spiegel: „Toda vsebino razgovorov drži partija v mejah...“

Bakarič: „Ah, so teme, ki jih sproži partija in so tudi druge. Zveza komunistov hoče, da ljudje govorijo o vseh zadevah. Zakaj ne? V zadnjem času smo imeli zelo široke in številne diskusije. Toda je ena sama meja, ki je ne bomo prekoricali.“

Neprehodna meja

Na vprašanje: „In kje je tista meja?“ je Bakarič potrdil neizpodbitno

dejstvo slehernega komunističnega sistema, tudi jugoslovanskega: „Tam, kjer bi se mogli načeti temelji našega socialističnega družbenega reda.“

Kadar pa se komunist, tudi tak, kakor je Bakarič, ne more s svojo dialektiko izvit, ker pač preveč očitna dejstva govorijo drugače, pa stvarnost enostavno zanika. Ko mu je bilo rečeno, v zvezi s tkim. samoupravljalnim sistemom, da se „tudi pri vas slišijo glasovi proti temu sistemu. Tu, na Hrvaškem, v Zagrebu npr. ima, kakor pravi poročilo neke ankete, samo 17 odstotkov delavcev vpliv na vodstvo njihovih podjetij,“ je Bakarič zanikal: „To ni stvarnost.“

Ko se je urednik Der Spiegla dotaknil nekaterih problemov, ki jih je imela partija v zvezi s proračuni posameznih republik ali s prometnimi predpisi, je Bakarič spet prikladal na pomoč Leninovo teorijo: „neizbežnega razvoja v komunizem“. „Vse te diskusije in neprilike spadajo v življenje, ki se razvija, kakor je predvidela Zveza komunistov. Je samo pot, ki vodi zdaj sem zdaj tja, toda proti določenemu cilju.“

Bakarič je še dodal: „Dva koraka naprej, enega nazaj.“ In na Der Spieglo pripombo, da je tako dejal že Le-

nin, je Bakarič popravil: „...in nato dva koraka naprej in nobenega nazaj.“

Pojasnjeval je nato, da je v tem razlika med jugoslovanskim in sovjetskim komunističnim sistemom, se pravi, hitrejši hoče biti na poti v nirvano popolne komunistične družbe.

Delavec — orodje partije

Da delavstvo v jugoslovanskem komunističnem sistemu nima nobene oblasti, kakor mu jo je revolucija obljubljala, je Bakarič brez ovinkov potrdil: „Danes v (jugoslovanskem) parlamentu večina (poslancev) ni iz (vrst) delavskega razreda...“ kajti „če bi danes samo delavce, torej ljudi iz produkcije, volili v parlament, bi bilo to maistično...“ In je še dialektično pojasnjeval: „Vlada parlament, ne vlada. Toda, naj bo vlada učinkovita, tedaj ne morejo biti v njej samo neposredni producenti — delavci...“ Bakarič je potrdil znano kruto dejstvo, ki se ga zapolnane delavske množice in koristna budala nočejo ali ne zavedajo, da je namreč proletariat komunističnim voditeljem potreben le za izpeljavo revolucije, ne pa potem za vladanje.

Vladajoči „novi razred“ v Titovi Jugoslaviji, kateremu pripada tudi Bakarič, smatra Marksovo frazeologijo o

enakosti za „maoiistično“ ter v to kategorijo postavlja tudi jugoslovanske študente, ki so lansko leto uprizorjali izgrede, razočarani nad komunističnim državnim kapitalizmom. Bakarič je kar naravnost povedal: „Nekateri študentje na Hrvaškem so zelo maoiistični — ne, kakor da bi bili za Maocetunga, temveč so za izenačenje zaslužka s podjetnostjo.“

Ko je urednik Der Spiegla dejal Bakariču, da se v Jugoslaviji kljub študentovskim demonstracijam ni nič spremenilo in da so v Beogradu zgradili samo en športni stadion, kar „ni zelo veliko za novo revolucionarno generacijo,“ je ta odgovoril: „To ste mogli videti tudi v Franciji, nič se ni zgodilo... Pri nas pa (povrh tega) tudi ni razlogov za nemire...“

Bakarič ni povedal v dolgem intervjuju nič novega — za tiste od nas, ki do komunizma nismo spremenili svojega negativnega stališča. Ves svobodni svet, — če le noče ostati zakrknjen — pa je dobil od enega vodilnih jugoslovanskih komunistov več kot dovolj dokazilnih izjav, da je Titova komunistična partija bila in ostaja „na poti, ki vodi zdaj sem zdaj tja, toda proti določenemu cilju“ — zmaterilizirane brezbožne človeške družbe.

Novice iz Slovenije

„Miss Evropa 1969“ — Slovenka

Saša Zajc iz Ljubljane je bila 18. maja na tekmovalni lestvici iz vse Evrope v prestolnici Maroka v Rabatu od mednarodne žirije priznana za „Miss Evropa 1969“. Pri tekmovalstvu je bil navzoč kralj Hasan in diplomatski zbor.

Na zagrebškem biennialu 1969, ki se je vršil od 7. do 21. maja sta od slovenskih ansamblov nastopila komorni zbor RTV-Ljubljana (8. maja) in ansambel „Slavko Osterc“ (21. maja). Biennale uživa velik ugled v evropskem glasbenem svetu. Otvoritveni koncert je imel svetovno znani ansambel „Zagrebski solisti“ v katerem igra prvo violino Slovenka Jelka Stanič. Nastopili so tudi renomirani tuji ansambli, kot na primer Ensemble du studio de Musique contemporaine iz Ženeve in instrumentalni ansambel „Musique Nouvelles“ iz Bruxelesa, „Budimpeštanski koncertni ansambel“ in „Komorni zbor Rias — Berlin“.

Leningrajski Ermitaž v Ljubljani. Narodna galerija v Ljubljani sicer hrani lepo zbirko del tujih mojstrov, ki so nastala ali ostala v Sloveniji. Toda že njeno ime pove, da je bila ustanovljena za domačo umetnost. Spričo pomanjkanja prostora lahko tuje mojstre predstavlja samo na občasnih proslavah. Tako so imeli ljubitelji likovne umetnosti te dni edinstveno priložnost videti zalogo leningrajskega Ermitaža, ene izmed največjih muzejskih ustanov na svetu. Med njimi so dela tako znanih slikarjev kot so: Murillo, Giorgione, Tizian, Van Dyck, Rubens, Rembrandt, če omenimo samo najvidnejše izmed petdesetorice slik znanih mojstrov zahodnega slikarstva.

Turistično podjetje Kompas iz Ljubljane je odprlo na mejnem prehodu v škofijah pri Kopru prenovljeno turistično poslovalnico, ki je največji objekt te vrste v Jugoslaviji. Zanj so porabili 5,5 milijonov dinarjev in bo nudila gostom vse turistične storitve, kot so npr. menjava valut, informacije, prodaja bencinskih bonov, itd. Turistično podjetje Kompas ima sedaj urejene poslovalnice na mejnih prehodih v Šentlji, na Ljubelju, na Korenskem sedlu, v Kožini, Sežani in Lazaretu. Na območju Srbije pa ima urejeni poslovalnici v Vatino in Dimitrovgradu. Doslej je podjetje vložilo v svoje poslovalnice na mejnih prehodih skoraj 20 milijonov novih dinarjev.

V Sloveniji je bilo lani registriranih 94.774 osebnih avtomobilov. Samo v lanskem letu se je število povečalo za 9.760 avtomobilov. Število tovornjakov z vlečnimi vozili za priklopnike pa je naraslo tekom lanskega leta za 1.719 tovornjakov in doseglo koncem leta število 15.176. Zanimivo je, da so vsega skupaj samo štiri občine, ki so imele manj kot 300 registriranih avtomobilov: Lenard 309, Metlika 237, Dravograd 239 in Šentjur pri Celju 264. Presenetljiva je številka mopodov v Sloveniji. Lani jih je bilo 77.292. Mopedi (do 50

cm) že več let spodrivajo motorna kolesa (nad 50 cm), katerih število počasi nazaduje.

Človeško ribico (proteus), ki je bila doslej edinstven ponos naše Postojnske jame, so našli tudi v rečici Norin v dolini Nereve. Tako ta živi okras našega Krasa ni več edinstven.

Hidroelektrarna Zlatoličje je prvi elektroenergetski objekt na Srednji Dravi in hkrati prva hidroelektrarna kanalskega tipa v Jugoslaviji. V strnjem zaporedju od jugoslovansko-avstrijske meje pri Dravogradu je to sedma in največja dravska hidroelektrarna. Zajezitev Drave za to hidroelektrarno je v Melju pod Mariborom. Od Melja je voda speljana po 17,2 km dolgem vodnem kanalu, ki se pred Ptujem steka v Dravo. S 133 megavati ima hidroelektrarna Zlatoličje večjo zmogljivost kakor obe doslej največji dravski hidroelektrarni Vuhred in Ožbalt skupaj. Od jugoslovansko-avstrijske meje imamo zdaj drugo za drugo naslednje hidroelektrarne: Dravograd 21,2 megavata, Vuzešnica 53,4, Vuhred 60, Ožbalt 60, Fala 34,7, Mariborski otok 50,4 in Zlatoličje 133 megavata. Z vključitvijo HE Zlatoličje se poprečna letna skupna proizvodnja dravskih hidroelektrarn poveča od 1,55 na 2,20 milijarde kilovatinh ur letno.

Kolektiv Adria avioprometa-AA je odobril združitev tega letalskega podjetja z beograjskim podjetjem Interexpot. Novo podjetje se sedaj imenuje Inex Adria.

Umrli so. V Ljubljani: Alojz Vidmar, Štefanja Škerjan roj. Punčoh, Anton Malec, Agneza Koširnik, Dominika Lambergar, Marija Velkovič-Pavlič r. Mihelič, Jakobina Ravter, učiteljica v p., Andrej Smeraj, upok., Jože Tome, Anica Poljak, Gabrijel Mede, Naklo, Angela Stare roj. France, Škofja Loka, Zofka Virant, Zalec, Fanika Bajc, Raka pri Krškem, Jerica Milavec roj. Matičič, Medvode, Marija Hren roj. Varšek, Angela Kanduč roj. Stare, Vel. Liplene, Leopold Sulcer uslužbenec v p., dr. Karel Prah, bivši odvetnik, Imeno, Boris Jereb dentist v p., Slov. Konjice, Polde Štromajer, upok., Brestanica, Jože Pirš, pravni referent drž. ž. v p., Maribor, Ladi Oblak Sava, Režica, šušteršič roj. Prešeren vdova po škofijskem uradniku, šmartno pri Litiiji, Alojzija Salmič, uradnica v p., Dravljice, Stane Vidmar, Novo mesto, Marija Vidmar upokojenka (95 let), Dolenji Logotec, Rudi Avguštin, profesor, Celje, Franc Klešnik, delavec, Zalog, Jožica Sitar roj. Srebot, Trbovlje, Lovro Sajovic, upok., (86 let), Kati Uranak-Plevnikova, Tomačevo, Vid Lipovec, upokojeni škofov uslužbenec, Maribor, Ignac Jemenšek, cestni nadzornik in dr. Ivan Zemljič, veterinarski inšp. v p., Slovenska Bistrica, Franc Kurinčič, borec-prostovoljec za sev. mejo leta 1918—19, Kobard, Janez Mencinger, upokojenec, Boh. Bistrica.

Msgr. Jože Žabkar — nadškof in pronuncii

Sv. oče Pavel VI. je imenoval dosedanjega zastopnika Sv. Sedeža pri UNESCO v Parizu msgr. Jožeta Žabkarja za naslovnega nadškofa in mu poveril mesto apostolskega pronuncija na Finskem.

Novi slovenski nadškof, ki se je rodil dne 24. decembra 1914 v Ljubljani, je po očetovi strani Dolenjec, po materi pa Goričan. Klasično gimnazijo je študiral v Ljubljani. Po maturi je odšel študirat bogoslovje na zavod Canisianum v Innsbrucku. Leta 1939 je bil v Ljubljani posvečen za duhovnika. Njegovo prvo službeno mesto je bilo v zavodu sv. Stanislava, kjer je bil prefekt do začetka druge svetovne vojne, ko so

Nemci zavod zaprli. Umaknil se je v Gorico, kjer je bil pol leta kaplan pri slovenski župniji na Travniku. Kasneje je odšel v Rim, končal na gregorijanski univerzi teologijo z doktoratom. Nato je bil najbrž kot prvi Slovenec sprejet na papeško diplomatsko akademijo. Po končani diplomji je bil zaposlen na papeškem državnem tajništvu. Eno leto je bil tajnik nuncija Sigismondija v Kongu. Leta 1966 pa je postal zastopnik Vatikana pri Organizaciji Združenih narodov za vzgojo, znanost in kulturo (UNESCO) v Parizu.

Imenovanje msgr. Jožeta Žabkarja na novo visoko mesto je v čast nam vsem. Zato mu tudi naš list čestita.

SLOVENCI PO SVETU

AVSTRALIJA

Ovalon Beach, N. S. W., 19. maja Cenjeni g. urednik!

Prav lepa hvala za redno in vestno pošiljanje „Svobodne Slovenije“.

Včeraj sem poslala naročnino za eno leto o. p. Bernardu, s katerim sva kar dobra znanca že celih 13 let; saj sem včasih tudi kaj napisala za „Misli“.

O mojem plačilu Vas bo že o. Bernard obvestil; saj ne vem, kaj bomo mi Slovenci počeli brez njega, ker njegovo prizadevanje za slovenski tisk v Avstraliji je res priznanja vredno.

Prav priske pozdrave g. Leopoldu Mihevcu, če je Vaš naročnik v Venezueli, in gđni. Pepci Beričič, ker tudi bere Vaš list.

Želeč Vam vse dobro, Vam pošiljam iskrene slovenske pozdrave iz naše sončne Avstralije!

Heda Stankovič

BRAZIL

Pismo uredniku Svobodne Slovenije

Spoštovani gospod urednik. Po dolgem času se Vam zopet oglašamo iz Brazilije, da ne boste mislili, da smo že pomrli. Kljub težkim razmeram in razdalji smo le malo oživelj ter smo šli že dvakrat k slovenski maši v Sao Paulo. Cerkev v kateri se bere slovenska maša, je pravzaprav slovenska, ker jo je začel zidati slovenski duhovnik g. Ilc; ni še čisto dokončana, je pa zelo velika in je stala težke milijone. Pred cerkvijo je velika dvorana, lepo opremljena. Zanj skrbí sestra g. Ilca, kakor tudi za snažnost in okras cerkve. Takoj je opaziti, da je oboje v dobrih rokah. Po maši smo vedno povabljeni v dvorano na prigrizek in razgovor. Poleg cerkve je prizidanih še več sob. Toda o njih namenu in ostalih načrtih v prihodnjem pismu.

Pa še nekaj o svetem Petru. Sv. oče je podaril Braziliji zlato vrtnico. Ker pa

Vse naročnike, ki so v zaostanku s plačilom naročnine še za lansko leto, lepo prosimo, naj jo poravnajo čimprej in naj ne čakajo opominov.

Uprava Svobodne Slovenije

so Brazilci zelo radodarni, so začeli iskati hlo, da bi iz njega izrezali kip sv. Petra in ga poslali sv. očetu za darilo. Po poldrugoletnem iskanju so ga našli v pragozdu (Matta Virgen) Santa Katarina. Sedaj ta kip iz hloa izdelujejo v Bahia v bližini Sao Paula. Sveti Peter, izrezan iz lesa, bo visok 12 metrov ter bo imel 3 metre v premeru. Tehta 30 ton. Letos je pa najbrž in bo držal dež in sonce. Letos v oktobru bodo kip prepeljali v Rim in ga bo spremljala žena predsednika, ter bo postavljen na Vatikanski vrt. Dosedaj stane prevoz in delo okrog 30 milijonov Crs. Mi smo ga videli na televiziji. Ne manjka veliko, da bo dokončan.

Vas lepo pozdravljam

Družina Kovačeva

Cachoeira Fumaca, 20. maja 1969

Družina Kovačeva živi zaradi službe daleč od Sao Paula, v notranjosti dežele (Op. ur.).

KANADA

Ali se izplača?

V junijski številki piše v premislek zlasti slovenskim staršem torontska Božja beseda takole:

V župniji Brezmadežne v New Torontu je bila slovenska šola zaključena v soboto, 17. maja, s šolsko mašo in razdelitvijo spričeval. Višji tečaj slovenskega jezika, katerega je obiskovalo 9 dijakov in en dijak, je bil zaključen že v aprilu. Uspehi slovenske šole v sorazmerju s trudom, ki je položen v slovensko šolo, so gotovo skromni. Če v kateri šoli, se v tej šoli otroci uče za življenje in ne za rede in dobra spričevala, ta so samo sredstvo, da se otroci slovenskega jezika rajši uče in da njihovi starši vidijo, kako njihovi otroci napredujejo v slovenski šoli. Glavni vzroki majhnih uspehov v slovenski šoli so bili že ponovno omenjeni. Brez vsestranske pomoči staršev v družini so dobri uspehi nemogoči. Je prav tako kot s Slovenci, ki hodijo enkrat ali dvakrat na teden k angleškemu tečaju, sicer pa žive skupaj le s Slovenci in se tudi zase angleško malo uče. Njihovo znanje angleščine bo zelo skromno. Prav tako je s slovenskimi otroki, ki

Vsak teden ena

MEDITACIJA NA GORI

Karel Mauser

*V mojih sklenjenih rokah
noč bedi,
v mojih sklenjenih rokah
večnost drhti.*

*V resje pada plaha molitev,
v peceh za mano veter šumi,
z zvezdami prešiti plašč neba
v dalje čez vrhe v temo valovi.*

*V mojih sklenjenih rokah
joče spomin,
v mojo bridkost
duši rosní brinj.*

izven slovenske šole povsod, celo doma s starši angleško govore.

Tako ni čudno, da se lahko začno dušni pastirji, učitelji in starši spraševati: Ali se slovenska šola izplača? Truda z njo je veliko. Morali smo zanje kupiti posebno hišo; vsako leto potrebujemo celo vrsto idealnih učiteljev in učiteljic, ki so se pripravljene žrtvovati za otroke in idealnih pomočnikov pri župniji, ki so pripravljene pripravljati in pospravljati prostore za šolo. Le idealni ljudje in ljudje polni ljubezni do slovenskega jezika in do slovenskih otrok, morejo odgovoriti, da se izplača slovenska šola. In če pomislimo, da celo Amerikanci za Amerikance prireajo tudi slovenske tečaje, nas mora biti sram, če bi prišli do prepričanja, da se nam Slovencem ne izplača otrok slovenske krvi poučevati v slovenščini. o bodo dorasli, nam bodo za to hvaležni. In tudi bodo več pomenili v kanadskih kulturnih krogih, kakor tisti, ki slovensko ne bodo več znali.

Toronto

V župniji Marije Pomagaj, je imela Zveza katoliških moških prvo nedeljo po vel. noči redni mesečni sestanek. Zanimivo predavanje o varčevanju je imel g. Peter Markeš. — Župnijska folklorna skupina „Nagelj“ je poleg drugih folklornih skupin nastopila pri predstavi „Canadian Mosaic 1969“ v Regini, 18. aprila. Potne stroške je plačalo kanadsko ministrstvo za šolstvo. Nastopilo je 12 peslancev v slovenskih narodnih nošah, katere so glasbeno spremljali Lojzka in Marija Babič ter Janez Pušič. Pri občinstvu so bili deležni lepega priznanja. — Organizacija Jurja Eržena so počastili 23. aprila ob priliki njegove 60 letnice. G. Eržen, ki ni le organist ampak tudi pesnik in komponist, je za svojo 60-letnico spesnil in skomponiral BUDNICO, katero je poklonil svojemu zboru, katerega pevovodja je Dušan Klemenčič. — V četrtek 24. aprila je bil v župniji prvi sestanek skavtini. Voditeljici sta Ivanka Kumelj in Mirjam Čekuta. — Letos je prvoobhajance pripravil rev. Jože Časl. Bilo jih je 47, ki so na materinski dan 11. maja prvič pristopili k mizi Gospodovi.

Nova vloga o položaju Slovencev v Italiji

Slovenska narodna manjšina v Italiji je v neprestani borbi za svoje pravice. Veliko je obljub od strani italijanskih oblasti, pa malo, zelo malo izpolnitve teh obljub. „Če nam kaj priznajo, nam dajejo le po kapljicah, kakor se bolniku da zdravilo, da ne umre prehitro,“ je nedavno zapisal goriški katoliški glas. Pri takem nevzdržnem stanju so v imenu Slovenske demokratske zveze (SDZ) predložili koncem maja t. l. goriškemu županu posebno spomenico občinski svetovalci dr. Avgust Sfiligoi, dr. Andrej Bratuž in dr. Slavko Bratina. Ker je naša dolžnost, da smo o delu in borbah naše narodne manjšine dobro informirani, bomo objavili celotno spomenico, ker prikazuje stanje Slovencev na tem ozemlju v preteklosti in sedanjosti.

Gospod Michele Martina,
župan občine Gorica

G o r i c a

Gospod župan!

Podpisani občinski svetovalci Slovenske demokratske zveze opozarjajo z globokim obžalovanjem na dejstvo, da slovenska narodna manjšina v Italiji še danes živi v neugodnem položaju, ker ne uživa istega družbenega dostojanstva in enakosti pred zakonom, katero 3. člen ustave zagotavlja vsem državljanom „ne glede na plemo, jezik, vero, politično prepričanje in osebno ter družbeno stanje“.

V tem pogledu moramo poklicati v spomin, da je vlada v avgustu leta 1945 izjavila, „da mora demokratska obnova države nujno prinesiti s sabo vrsto posebnih jamstev za državljane neitalijanskega jezika. Dovoljena in zajamčena bo svobodna raba jezika“, pravi izjava dalje, „ne samo v zasebnih trgovskih odnosih, in javnih zborovanjih, pri božji službi, v tisku, ampak tudi v ob-

čevanju s političnimi, upravnimi in sodnimi oblastmi. V krajih, kjer prebivajo v znatnem razmerju državljani neitalijanskega jezika, bo v državnih šolah zajamčen pouk materinega jezika. Posebne potrebe predelov, v katerih prebivajo ljudje drugačnega jezika in izročil, bodo zaščitene v svobodnem delovanju krajevnih samouprav s posebnim ustrojem.“

Na osnovi te jasne in nedvoumne izjave je videmski prefekt dne 18. septembra 1945 poslal nekemu slovenskemu duhovniku v Nadiški dolini naslednje pismo št. 4569/Gab:

„Njegova ekselencija notranji minister mi poroča o Vaši pritožbi glede rabe slovenskega jezika.“

Moje mnenje v tem pogledu izhaja iz pisma, ki ga prilagam v prepisu. Želim, da se v celoti spoštuje pravica do gojenja slovenske narodnosti v okviru italijanske države; v tem smislu bom dal navodila.

Ako se bo pripetil še kak primer to-

vrstnega nereda, Vas prosim, da mi ga sporočite in da natančno označite osebe, čas in kraj; gotovo bom posegel vmes.

Medtem pa mi je ljubo, da Vam lahko zagotovim, da se državna vlada živo zanima in sicer v ugodnem smislu za svobodo slovenskega prebivalstva, ki je vključeno v našo državo; prosim Vas, da primerno ocenite važnost izjav, katere je pretekli avgust v tem pogledu sprejel ministerski svet.

Ne dvomim, da boste tudi Vi, prečastiti, pomagali pri delu, ki ga morajo opravljati vsi državljani, da bodo ljudstva brez vsake nacionalistične prenapetosti med sabo obzirna, da se bodo spoštovala in se ljubila v duhu svobode, demokracije in človeškega sodelovanja.“

Pozneje je republikanska ustava priznala naši deželi posebno avtonomijo izrecno zato, da bi slovenskemu prebivalstvu bolje zajamčila spoštovanje in uživanje vseh njegovih pravic prav na osnovi omenjene vladne izjave; hotela je izpolniti natančno obveznost mednarodnega značaja v skladu z obnovo režima republikanskih demokratičnih svoboščin, ki je izšel iz skupne borbe vseh državljanov za boljšo bodočnost. V tem boju se niso štedile sile in bilo je veliko trpljenja, a imeli smo pred očmi življenje v sporazumu med narodi in med državljani posameznih držav, v sporazumu, ki temelji na načelu človeških pravic, na spoštovanju in priznavanju istih pravic vsem državljanom ne glede na plemo in jezik.

Prav zaradi tega 6. člen ustave ob-

vezuje republiko, da štiti „jezikovne manjšine s posebnimi predpisi“.

Dve pozitivni normi

Razen zakona z dne 19. julija 1961, št. 1012, ki ureja ustanavljanje šol s slovenskim učnim jezikom v goriški pokrajini in na tržaškem ozemlju, in zakona z dne 31. oktobra 1966 št. 935, ki razveljavlja prepoved dajanja slovenskih imen otrokom (to sta dva pozitivna ukrepa, a izdana šele po nenehnih, utrudljivih zahtevah, ki so se vlekli šestnajst oziroma enaindvajset let od konca vojne), ni bil izdan noben drug poseben predpis za zaščito slovenske narodne manjšine v deželi; republika pa je medtem izdatno poskrbela za zaščito francoske manjšine v Dolini Aosta in za nemško manjšino na Južnem Tirolskem z vrsto posebnih predpisov.

3. člen deželnega Statuta

Res je sicer, da 3. člen deželnega statuta trdi, da „je v deželi priznana enakost pravic in ravnanja vsem državljanom, naj pripadajo kateri koli jezikovni skupini, in da so zaščitene njihove narodne in kulturne značilnosti.“ V praksi pa izvršni deželni organi razlagajo to kategorično odredbo omejevalno in se branijo izdati zadevne izvršne predpise ter trdijo, da je za izdajanje predpisov za zaščito jezikovnih manjšin pristojna država.

Čemu torej služi 3. člen statuta in

zakaj je bil vključen v statut? In kako se bodo zaščitile narodne in kulturne značilnosti Slovencev, ko pa pristojno mesto neče izdati v tej zadevi nobenega zakonskega predpisa?

Zato trdimo, da so bile določbe 3. člena deželnega statuta vstavljene v neposredni zvezi s 6. členom ustave, kajti posebni statut je ustavodajna skupščina sprejela zaradi prisotnosti slovenskega prebivalstva in zaradi potrebe, da se to prebivalstvo zaščiti.

Senator Meuccio Ruini, predsednik komisije 75, je na eni njenih sej namreč rekel, da bo statut naše dežele „nekako statut navadne dežele, vseboval pa bo kak zlasti jezikovni predpis za zelo majhne jezikovne in etnične manjšine.“

To izhaja iz knjige poslanca Tiziana Tessitorija „Kako je nastala dežela Furlanija — Julijska krajina“. „Zelo majhne jezikovne manjšine“ pa so Slovenci.

Vsekakor je res, da so senator M. Ruini, komisija 75 in ustavodajna skupščina, čeprav so trdili, da je slovenska narodna manjšina zelo maloštevilna, vendar sklenili, da jo zaščitijo s tem, da so dali deželi posebno avtonomijo z namenom, da bo statut vseboval predpise o zaščiti, katere tako zahtevamo. Res je namreč, da X. norma prehodnih in končnih določb ustave, ki je časno postavila posebno avtonomijo izven veljave (zaradi nekega določenega zlonamernega posredovanja), kljub temu iz-

(Nadaljevanje na 4. str.)

ZBORNICI SVOBODNE SLOVENIJE

Ki so začeli izhajati leta 1949, so se iz skromnih začetnih Koledarjev tekom 20 let razvili do ZBORNIKOV, ki so vsako leto po vsebini najbogatejša in po obsegu najboljše knjige slovenske politične emigracije.

Zaradi izredne, naravnost zgodovinske vrednosti celotne zbirke je vedno več posameznikov, ki bi radi kupili manjkajoče jim letnike. Opozarjamo vse, ki bi hoteli imeti celotno zbirko, pa jim manjkajo posamezni izvoči, da so na razpolago še v upravi Svobodne Slovenije posamezni letniki, in sicer:

Od leta 1949 do 1961 po \$ 700; na razpolago ni več letnika 1954, ki je razprodan. Letnika 1962 in 1963 po \$ 800; letnika 1964 in 1965 po \$ 1000; letnik 1966 \$ 1200, letnik 1967 \$ 1500 in letnik 1968 \$ 1800.

Za pošiljanje po pošti je treba doplačati \$ 200.—.

Založba Svobodna Slovenija

Italijanski nogometni klub Milano je v Barceloni v edini finalni tekmi za evropski pokal premagal Ajax iz Amsterdamu s 4:1. Edini gol za Ajax je zabil iz enajsterca znani jugoslovanski igralec Veibor Vasović, ki igra sedaj za Ajax.

OBVESTILA

Sobota, 7. junija 1969:

2. kulturni večer SKA ob 20 v gornji dvorani Slovenske hiše s predavanjem dr. Srečka Barage o temi „Slovenci in italijanske osvajalne aspiracije“.

Nedelja, 8. junija 1969:

Procesija presv. Rešnjega Telesa v Don Bosco ob 10.
V Carapachayu v Slov. domu koline.

Sobota, 14. junija 1969:

II. prosvetni večer ZS ob 20 v mali dvorani Slovenske hiše. Komorni koncert okteta Ivan Cankar pod vodstvom g. Ivana Omahna.

SKAD ima sestanek ob 18 v Slovenski hiši s predavanjem g. B. Finka „Smisel njih žrtve“.

Nedelja, 15. junija 1969:

Tudi letos se bodo o sv. Alojziju zbrali šolski otroci na prireditvi, ki jo vneto pripravljajo šola dr. G. Rožmana ob 16 v Slovenski hiši.

V San Martinu v Domu ob 10 sestanek mladcev s skioptičnim predavanjem g. Mihe Smersuja o Bariločah.

Koline v Domu v San Martinu.

Na Pristavi izvrstne koline.

Četrtek, 19. junija 1969:

V San Martinu v Domu ob 18 sestanek Lige Zena Mati s predavanjem dr. Vitala Ašiča o „Pravicah žene po današnji argentinski zakonodaji“.

Nedelja, 22. junija 1969:

V San Martinu bodo imele članice SDO ob 10 spominsko proslavo za naš vernih duš dan s govorom g. Smersuja. V Slomškovem domu proslava v spomin junakom ob 16.

DRUŠTVENI OGLASNIK

II. prosvetni večer Zedinjene Slovenije bo v soboto, 14. junija, ob 20 v mali dvorani Slovenske hiše. Na programu je komorni koncert okteta Ivana Cankarja iz Berazateguija pod vodstvom g. J. Omahna. Program sestoji iz treh

delov: slovenske narodne pesmi, pesmi drugih narodov ter slovenske moderne ritmične pesmi. Vsi rojaki najlepše vabljeni.

Seja zveze krajevnih šolskih svetov bo v ponedeljek 9. junija ob 20 v Slovenski hiši.

Knjižnica Zedinjene Slovenije posluje v ponedeljek, sredo, četrtek, petek od 18 do 20 ure, vsako soboto ob priliki šolskega tečaja in vsako nedeljo po sv. maši.

Dr. Tone Žužek
ADVOKAT

Uradije za rojake ob sredah in petkih od 17—19

Na telefonu 47-4852 tudi dopoldne

Lavalle 2331

5. nadstropje, pisarna 10

Ena kvadra od subte „Pasteur“

JAVNI NOTAR

FRANCISCO RAUL
CASCANTE

Escribano Público

Pta. baja, ofic. 2

Cangallo 1642 Buenos Aires

T. E. 35-8827

Dr. FRANC KNAVS
ODVETNIK

Lavalle 1290, p. 12, of. 2, Capital

T. E. 35-2271

Uradne ure od 17—20

Na telefonu tudi dopoldne (10—12)

Luján, Alte. Brown 100

T. E. 105 ali 516

V petek in soboto od 9—13

Slovenski dom v Carapachayu

priredi v nedeljo, 8. junija, vsakoletne

KOLINE IN DRUŽABNO PRIREDITEV

Opoldne bo pripravljeno kosilo. — Koline pa bodo na razpolago že v soboto zvečer.

Igra orkester „San Pauli“

SLOVENSKA HRANILNICA Z. Z O. Z.

C. C. SLOGA Ltda.

Bartolomé Mitre 97

T. E. 658-6574

Ramos Mejía

IZPLAČILO DIVIDEND

Občni zbor dne 29. marca 1969 je za poslovno leto 1968 odobril od odbora predlagane dividende na vpisane delnice, ki so izplačljive v gotovini ali z vpisom novih delnic.

Istočasno vabimo člane, da podpisujejo prijavnice na posmrtno zavarovanje, ki stopi v veljavo 1. julija 1969.

Uradne ure so v torek, četrtek in soboto od 16 do 20

Pravna posvetovalnica, ki jo vodi dr. Vital Ašič, posluje vsako prvo in tretjo soboto v mesecu od 17 do 19.

Slovenci v Argentini

SAN MARTIN

Zivahno društveno življenje smo imeli v zadnjem času v San Martinu. Dne 15. maja je imela svoj redni sestanek Liga Zena-Mati s predavanjem g. Primoža Langusa. Po predavanju se je razvila živahna debata. V soboto, 17. maja je bil občni zbor šolskega odbora slovenske šole škofa dr. Gregorija Rožmana. Po podanih poročilih odbornikov in učiteljskega zbora so bile volitve novega odbora in so bili izvoljeni: za predsednika g. Vladimir Voršič, za odbornike: ga. Lidija Zagarjeva in gg. Ivan Jerman Andrej Makek, Alojzij Rezelj, Miha Smersu, in Karel Uršič. Istega dne zvečer je bil v Slovenskem domu za člane in prijatelje doma asado ob lepi udeležbi in veselem razpoloženju. V nedeljo, 18. maja je v domu predavala članica SDO gospa Anica Kraljeva „O spolni vzgoji“. Mladi SFZ so pa isto nedeljo odšli na izlet na kinto g. Izidorja Kastreva, kjer so ves dan preživeli v naravi ob raznih igrah. V soboto 24. maja je slavil v domu prvo obletnico svoje ustanovitve slovenski orkester „The Goldentones“, ki ga sestavljajo bratje Plesničarji. Udeležba je bila zlasti s strani slovenske mladine izredno velika in razpoloženje izvrstno. Novi orkester se je med Slovenci odlično uveljavil in priljubil.

SLOVENCİ PO SVETU

NEMCIJA

Slovensko srečanje v Stuttgartu

Na binkošno nedeljo 25. maja je bilo v Stuttgartu srečanje Slovencev iz Nemčije, katerega namen je poglobiti versko in narodno zavest, obenem pa nuditi priložnost za domačnost v krogu prijateljev in znancev.

Opoldne je bila sv. maša v cerkvi St. Georg, nato pa pete litanije. V dvorani razstavišča na Kilsbergu je bila ob 15. uri popoldne prireditev z nastopi pevskega zbora slovenskih plesnih skumbola in zabava pri kateri je igral za ples slovenski orkester „Slavček“.

NOVA VLOGA O POLOŽAJU

SLOVENCEV V ITALIJI

(Nadaljevanje s 3. str.)

javlja, da „ostaja zaščita jezikovnih manjšin veljavna v skladu s 6. členom.“

To pa mislimo, da pomeni, da bi tudi navaden statut moral vsebovati določbe o zaščiti Slovencev v deželi.

Danes pa stojimo ob razsodbi ustavnega sodišča, ki izroča to stvar državni pristojnosti.

Navzlic temu pa smatramo, da bi dežela morala dati vsaj pobudo za tak zakon, kajti njeni organi poznajo hudo stisko slovenskega prebivalstva, ki jo povzroča „nep priznavanje in nespoštovanje“ vseh njegovih pravic, zlasti do svobodne rabe svojega jezika v odnosih s političnimi, upravnimi in sodnimi oblastmi“, ki jo vladna izjava iz avgusta 1945 izrecno obljublja.

V bistvu gre vendar za naravne pravice človeške osebe, ki so nedotakljive in katere so Slovenci tega ozemlja svoj čas že uživali.

Vsi državljani imajo v družbi enako dostojanstvo in so pred zakonom enaki

Kot take morajo biti te pravice polno priznane, izpeljane in spoštovane, kajti 2. člen ustave pravi, da „republika priznava in jamči nedotakljive pravice človeka kot poedinca in v družbenih tvorbah, kjer se njegova osebnost razvija.“

3. člen ustave še močneje izjavlja, da „imajo vsi državljani enako družbe-

no dostojanstvo in da so enaki pred zakonom ne glede na spol, pleme, jezik, vero, politično prepričanje in osebni ter družbeni položaj.“

Logičen zaključek tega je: italijanski državljani slovenskega jezika nima enakega družbenega dostojanstva in ni enak pred zakonom, dokler polno ne uživa svojih nedotakljivih pravic, katere mu ustava daje in jamči, in med katere moramo šteti tudi pravico svobodne rabe slovenskega jezika v odnosih z javnimi oblastmi, kakor se to godi pri Francozih v Dolini Aosta in pri Nemcih na Južnem Tirolskem.

Enciklika „Pacem in Terris“

V okrožnici „Pacem in terris“ je papež Janez XXIII. opozoril na potrebo, da se priznavajo in spoštujejo vse pravice manjšin; to naj bo dejanje pravičnosti, ki ga država mora izvršiti nasproti manjšinam.

„Da javna oblastva dajo svoj prispevek s tem, da pospešujejo človeški razvoj manjšin z učinkovitimi ukrepi v prid njihovega jezika, njihove kulture, njihovih šeg, njihovih dohodkov in gospodarskih pobud, to ustreza zahtevi pravičnosti,“ pravi enciklika.

Vesoljna izjava o človeških pravicah

Leto 1968 je bilo mednarodno leto človekovih pravic; v naši deželi je bila proslava od 23. do 26. septembra 1968. Tu ne nameravamo ponavljati in razlagati posameznih členov „Vesoljne izja-

ve o človeških pravicah“, ki jo je sprejela skupščina Združenih narodov dne 10. decembra 1948, in „Evropskega dogovora o človeških pravicah“, ki je bil sprejet 4. novembra 1950.

Na kratko pa rečemo, da oba omenjena Izjava in Dogovor potrjujeta telesno in duhovno zaščito osebe v vseh njenih izrazih in zaščito pravne osebnosti posameznikov.

Manifest Liberalne Internacionalne

Druge listine, ki opozarjajo na nujno potrebo, da se za zaščito pravic človeka, posebno pa narodnih manjšin, so manifest, ki ga je sprejela liberalna internacionala v aprilu 1947 v Oxfordu in Izjava iste liberalne internacionalne iz leta 1967.

V Manifestu beremo, da „se vojna lahko odpravi in da se mir na svetu in gospodarsko blagostanje lahko obnovita samo, če se bodo vsi narodi ravnali po pogojih, ki so v njem označeni; med temi pogoji je „spoštovanje jezika, vere, zakonov in običajev narodnih manjšin.“

V boju proti nezdravim centralističnim težnjam pa liberalna izjava opozarja med drugim na potrebo, da se zavarujejo pravice manjšin, da bodo lahko uživale bistvene svoboščine, ki so označene v Manifestu.“

Marksizem-socializem

Zelo so tudi znana izročila s poudarkom na mednarodnosti in teoretične iz-

jave o zaščiti narodnih manjšin tistih strank, ki se sklicujejo na človečanski socializem.

Sicer pa bi bil sam socializem, ki namerava rešiti vsa vprašanja človeške družbe, brez pomena, če bi to ne bilo tako.

Potreba zakona o celotni zaščiti

Poklicali smo v spomin nekatere zelo važne listine in stališča mednarodne veljave, ki se tičejo predmeta, ki nas zanima, namreč zaščite pravic človeka kot posameznika in kot člana družbe, zlasti pa kot člana narodne manjšine. Slovenci v deželi Furlanija — Julijska krajina namreč ne predstavljajo samostojne narodno-jezikoslovne skupine brez zgodovinskih, kulturnih, političnih in drugih izročil, temveč so slovenskega rodu in del slovenskega naroda, odtrgani od svoje matične države po mednarodni pogodbi kot je mirovna pogodba. V deželi Furlanija — Julijska krajina so samoniklo prebivalstvo, ker živijo tukaj dobrih štirinajst stoletij.

Ne zanimajo pa nas toliko zgornj navedeni dokumenti kot pa neovržno dejstvo, da so Slovenci v deželi Furlanija — Julijska krajina italijanski državljani po polnem pravu. Italijanski državljani slovenskega jezika z vsemi pravicami in dolžnostmi, katere republika ustava priznava, potrjuje in jamči. Republika ustava je izšla iz skupnega izkustva in trpljenja vseh

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare

Redactor: José Kroselj

Redacción y Administración:

Ramón Falcón 4153, Buenos Aires
T. E. 69-9503
Argentina

Correo Argentino Central (B)
FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 996.221

Naročnina Svob. Slovenije za leto 1969: za Argentino \$ 2.700.—. Pri pošiljanju po pošti \$ 2.800.—; ZDA in Kanado 13 USA dolarjev; za Evropo pa 15 USA dolarjev za pošiljanje z avionske pošte. — Evropa, ZDA in Kanada za pošiljanje z navadno pošto 9 USA dol.

Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, Bs. Aires. T. E. 33-7213

PRISPEVAJTE V TISKOVNI
SKLAD SVOB. SLOVENIJE!

UNIV. PROF.

DR. JUAN BLAZNIK

especialista en ortopedia y en traumatología

ordinaria en torek, četrtek in soboto od 17 do 20

C. José E. Uriburu 235, Cap. Fed.
Zahtevajte določitev ure na telefonu 49-5855

PORAVNAJTE NAROČNINO!

(Nadaljevanje prihodnjic)